

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 264/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. novembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Alexandra Bröstla prerokoval sťažnosť P., a. s., so sídlom v B., zastúpenej advokátom JUDr. P. H., B., ktorou namieta porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. septembra 2004 sp. zn. 2 Cdo 128/2004, a takto

rozhodol:

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. septembra 2004 sp. zn. 2 Cdo 128/2004 **b o l o p o r u š e n é** základné právo P., a. s., B. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. septembra 2004 sp. zn. 2 Cdo 128/2004 **z r u š u j e** a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť P., a. s., B. trovy právneho zastúpenia vo výške 9 352 Sk (slovom deväťtisíc tristo päťdesiatdva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. P. H., B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením zo 17. decembra 2004 č. k. II. ÚS 264/04-13 na ďalšie konanie sťažnosť P., a. s., so sídlom v B. (ďalej len „sťažovateľka“), doručenú ústavnému súdu 29. novembra 2004, ktorou namieta, že uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) z 12. februára 2004 sp. zn. 8 Co 378/03 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 20. septembra 2004 sp. zn. 2 Cdo 128/2004 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a to v časti namietajúcej porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu z 20. septembra 2004 sp. zn. 2 Cdo 128/2004.

Zo sťažnosti vyplýva:

«Dňa 18. 01. 2000 bola na Okresnom súde v Žiline podaná žaloba v právnej veci žalobcu: JUDr. J. H., trvale bytom Ž. proti žalovanému, ktorým bol sťažovateľ, o ochranu osobnosti. (...) Dňa 04. 04. 2004 vyniesol Okresný súd v Žiline v predmetnej právnej veci rozsudok, ktorý bol sťažovateľovi doručený dňa 26. 09. 2003. (...)

Dňa 21. 10. 2003 podal sťažovateľ proti rozsudku Okresného súdu v Žiline odvolanie. (...)

Dňa 12. 02. 2004 vydal Krajský súd v Žiline uznesenie, ktorým vyššie spomenuté odvolanie proti rozsudku OS Žilina odmietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil odvolací súd tým, že preskúmaním zistil, že rozsudok okresného súdu bol doručený splnomocnenému zástupcovi sťažovateľa 26. septembra 2003. Zákonom stanovená 15-dňová odvolacia lehota pripadla na pondelok 13. októbra 2003. Podľa obálky zásielky, ktorej súčasťou bolo

odvolanie, bolo toto podané na Poštovom úrade Bratislava 14 dňa 21. 10. 2003, teda po uplynutí zákonnej odvolacej lehoty. Za tejto situácie odvolací súd odvolanie odporcu bez vecného prejednanja ako neskoro podané odmietol.

Odvolací súd ďalej v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza: Skôr než odvolací súd pristúpil k vecnému preskúmaniu napadnutého rozhodnutia, zaoberal sa včasnosťou podaného odvolania. Podľa ustanovenia § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) účinného pred novelou zákona č. 353/2003 Z. z. bola do 31. 08. 2003 lehota na podanie odvolania 15-dňová. Od 01. 09. 2003 sa lehota na podanie odvolania odlišuje podľa toho, či sa odvolanie podáva proti uzneseniu, alebo proti rozsudku. Kratšia, 15-dňová lehota je ustanovená pre uznesenia, dlhšia, 30-dňová lehota sa ustanovuje pre rozsudky. Podanie opravného prostriedku je jedným zo základných procesných práv účastníka. Podľa § 156 ods. 1 O. s. p. rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne, vyhlasuje ho predseda senátu v mene Slovenskej republiky. Uvedie pritom výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti výkonu rozhodnutia. V preskúmvanej veci bolo napadnuté rozhodnutie vyhlásené 4. apríla 2003. V písomnom vyhotovení rozsudku je potrebné v súlade s ustanovením § 157 ods. 1 O. s. p. uviesť aj poučenie o odvolaní. V tomto poučení bola stanovená 15-dňová odvolacia lehota. Rozhodujúcou skutočnosťou, ktorá je spoločná pre začatie plynutia každej lehoty na podanie opravného prostriedku je riadne a v súlade s právnymi predpismi vykonané doručenie rozhodnutia. Podľa odvolacieho súdu na dĺžku lehoty na podanie odvolania nemalo vplyv, že písomné vyhotovenie rozhodnutia bolo doručené účastníkovi konania po účinnosti novely O. s. p., ktorá zmenila lehotu na 30 dní. Za rozhodujúce bol, považovaný deň vyhlásenia rozhodnutia, pretože len čo súd vyhlási rozsudok je ním viazaným aj pokiaľ ide o poučenie o odvolaní. (...)

Proti vyššie uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie. (...)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) sa predmetným dovolaním zaoberal a dňa 20. 09. 2004 vydal uznesenie, sp. zn. 2 Cdo 128/2004, v ktorom predmetné dovolanie odmieta. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danej veci sa sťažovateľovi postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu neodňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Odvolací súd totiž rozhodol správne, keď odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a) O. s. p.).

Svoje rozhodnutie oprel Najvyšší súd o to, že podľa prechodného ustanovenia § 372i O. s. p. v znení zákona č. 353/2003 Z. z., účinného od 1. septembra 2003, ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konanie začaté pred jeho účinnosťou, ak nie je ďalej ustanovené inak. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Podľa názoru Najvyššieho súdu, druhá veta citovaného prechodného ustanovenia sa opiera o všeobecne platnú zásadu, že nie je možné vždy bezvýhradne uplatniť princíp, že nové predpisy sa uplatnia ihneď, a to i na konania začaté pred ich účinnosťou. Bezvýhradné uplatnenie ostatne uvedeného princípu by totiž viedlo k zásahu do už vzniknutých procesných práv účastníkov. Uvedené všeobecné prechodné ustanovenie preto, v záujme ochrany práv účastníkov, ale aj v záujme určitosti procesných vzťahov, určuje, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou zákona č. 353/2003 Z. z., zostávajú zachované. Procesné úkony súdu alebo účastníkov konania môžu mať len tie účinky, ktoré s nimi spája predpis, ktorý sa stane účinným až po urobení úkonu. Procesnými úkonmi súdu sú všetky úkony, ktoré súd robí v priebehu konania od jeho začatia až do jeho právoplatného skončenia. Podľa dovolacieho súdu, nie sú pochybnosti o tom, že procesným úkonom súdu (§ 36 a nasl. O. s. p.) je aj vyhlásenie rozsudku, pri ktorom súd uvedie výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti výkonu rozhodnutia (§ 156 ods. 1 O. s. p.). Poučenie o odvolaní obsahuje poučenie o lehote a mieste jeho podania. Právnym účinkom vyhlásenia rozsudku je to, že súd je ním viazaný (§ 156 ods. 3 O. s. p.) V danej veci Okresný súd v Žiline 4. apríla 2003 vyhlásil rozsudok, odôvodnil ho a dal právne poučenie o opravnom prostriedku. Vzhľadom na to, že právne účinky vyhlásenia rozsudku zostali podľa prechodného ustanovenia § 372i ods. 1 O. s. p. zachované, súd prvého stupňa v písomne vyhotovenom rozsudku správne poučil účastníkov, že odvolanie proti nemu je možné podať do pätnástich dní od jeho doručenia (§ 204 ods. 1 O. s. p. v znení do 31. augusta 2003). Pätnásťdňová odvolacia lehota uplynula žalovanému 13. októbra 2003, urobil tak po uplynutí zákonnej lehoty určenej ustanovením § 204 ods. 1 O. s. p. v znení do 31. augusta 2003.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd vyjadril názor, že sťažovateľom presadzovaný výklad by bol v podstate uplatnením neprípustnej pravej retroaktivity. Stanovuje totiž nové právne následky pre také skutkové podmienky, ktoré nastali ešte pred

účinnosťou novej právnej úpravy. Z povahy procesného práva plynie, že nové predpisy môžu pôsobiť výlučne iba odo dňa ich účinnosti, a to aj pre konania, ktoré boli začaté pred jeho účinnosťou. (...)

Sťažovateľ v dovolaní, ktoré podal proti uzneseniu Krajského súdu vydanému dňa 12. februára 2004 tvrdil, že podľa jeho názoru nie je právny názor súdu, podľa ktorého súd je po vyhlásení rozsudku týmto viazaný, a to aj pokiaľ ide o poučenie o odvolaní, v danom prípade správny. V takomto prípade pri striktnom výklade zákona, by súd nikdy nemohol aplikovať ustanovenie § 204 ods. 2 O. s. p., ktorý stanovuje, že tam, kde súd nesplnil svoju povinnosť (§ 157 ods. 1 O. s. p.) dať účastníkovi poučenie o možnosti podať odvolanie, má účastník možnosť uplatniť právo na odvolanie v lehote troch mesiacov od doručenia rozhodnutia. Aplikovať by toto ustanovenie súd nemohol, lebo by bol viazaný síce vyhláseným, ale nesprávnym (nezákonným) rozsudkom.

Pri nesprávnom poučení je relevantné, či poučenie v rozhodnutí nebolo uvedené vôbec alebo bolo uvedené nesprávne (odvolanie nie je prípustné) alebo bola stanovená kratšia alebo dlhšia ako zákonná lehota. Plynutie odvolacej lehoty aj v takýchto prípadoch začína odo dňa doručenia rozhodnutia. Teda súd by musel vždy aplikovať lehotu obsiahnutú v poučení rozsudku bez ohľadu na platné ustanovenia zákona. Pri posudzovaní procesných práv a povinností účastníkov konania sa vychádza zo stavu (právnej úpravy) platnej v čase rozhodovania, resp. v čase, kedy určitá osoba urobila určitý úkon.

Účastníci predmetného konania boli v dôsledku zmeny právneho stavu v čase doručenia rozsudku, v rozsudku nesprávne poučení o lehote na odvolanie, preto bol sťažovateľ oprávnený v zmysle ustanovenia § 204 ods. 2 O. s. p. podať odvolanie proti predmetnému rozsudku v lehote 3 mesiacov od jeho doručenia.

Rozsudok v právnej veci vedenej na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 2 C 69/00 bol sťažovateľovi doručený až po nadobudnutí účinnosti zákona č. 353/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa O. s. p., t. j. po 01. 09. 2003. Rozsudok bol doručený splnomocnenému právnenému zástupcovi navrhovateľa až dňa 26. 09. 2003.

Zákon č. 353/2003 Z. z., ktorý mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. O. s. p., v interporálnych ustanoveniach v § 372i ods. 1 stanovuje, že „ustanovenia tohto zákona (rozumej 353/2003 Z. z.) sa použijú aj na konanie začaté pred jeho účinnosťou, ak nie je ďalej stanovené inak. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred nadobudnutím

účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.“ Obsahom prechodných (intertemporálnych) ustanovení sa v zmysle právnej teórie rozumie režim prechodného spolupôsobenia skoršieho a neskoršieho práva.

*Keďže prechodné ustanovenia zákona č. 353/2003 Z. z. neustanovujú inak, platia pre doručenie a počítanie lehoty na odvolanie v konaní č. k. 2 C 69/00 vedenom na Okresnom súde v Žiline ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. - O. s. p. v znení zákona č. 353/2003. Vychádza sa pritom zo zásady *lex posterior derogat priori* (neskorší zákon ruší skorší).*

Uvedené je prejavom základnej zásady uplatňovanej v procesnom práve, podľa ktorej na procesné úkony v súdnom konaní sa zásadne aplikuje procesné právo platné a účinné v čase uskutočnenia procesného úkonu.

Uvedenú zásadu potvrdil vo svojom rozhodnutí i Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní č. Sž-o.NS 13/03, keď proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený v čase, keď bolo správne súdnictvo jednoinštalačné, t. j. v tom zmysle znelo i poučenie účastníkov o nemožnosti použiť opravný prostriedok, avšak doručený v čase, keď bolo možné využiť opravný prostriedok, pripustil konanie o opravnom prostriedku.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal v zmysle platného a účinného O. s. p. možnosť napriek nesprávnemu poučeniu uvedenému v predmetnom rozsudku podať odvolanie v konaní č. 2 C 69/00 vedenom na Okresnom súde v Žiline v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote, ktorú využil.

Krajský súd v Žiline je viazaný právom vo všetkých štádiách aplikácie práva a je povinný zabezpečiť ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania, v súlade s princípom spravodlivého procesu. V opačnom prípade by rozhodovacia činnosť súdu a jej výsledok (rozhodnutie súdu) v konkrétnom prípade boli postavené nad platnú právnu úpravu.

Sťažovateľ sa nestotožňuje ani s právnym názorom Najvyššieho súdu vyjadreného v uznesení zo dňa 20. septembra 2004, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, v ktorom, ako už bolo vyššie uvedené vychádza z ustanovenia § 372i ods. 1 O. s. p. v znení zákona č. 353/2003 Z. z., podľa ktorého sa ustanovenia tohto zákona použijú aj na konania začaté pred jeho účinnosťou, ak nie je ďalej ustanovené inak. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Najvyšší súd pritom vychádza zo skutočnosti, že právne účinky úkonov, ktoré nastali pre účinnosťou

zákona č. 353/2003 Z. z. zostávajú zachované, čo sťažovateľ nespochybňuje. Najvyšší súd však opomenul, že právny účinok odvolania, konkrétne začatie plynutia odvolacej lehoty, nenastal pred účinnosťou zákona č. 353/2003 Z. z., ale až po nej. Podľa § 204 ods. 1 O. s. p. totiž lehota na podanie odvolania začína plynúť dňom doručenia príslušného rozhodnutia súdu. Účinky predmetného rozsudku voči sťažovateľovi nastali teda až dňom jeho doručenia dňa 26. 09. 2003, teda už v čase účinnosti zákona č. 353/2003 Z. z. Z tohto dôvodu zastáva sťažovateľ názor, že v tomto prípade nejde o uplatnenie neprípustnej prvej retroaktivity, tak ako to v odôvodnení svojho rozhodnutia tvrdí Najvyšší súd, práve naopak, takáto retroaktivita bola uplatená v rozhodnutiach Krajského súdu v Žiline a Najvyššieho súdu.

Ustanovenie § 372i O. s. p. nemožno posudzovať ako zakladajúce pravú retroaktivitu. V tomto prípade ide o retroaktivitu nepravú, pretože citované ustanovenie zakotvilo, že odo dňa účinnosti nového zákona sa posudzujú právne následky právnych – v tomto prípade procesných úkonov, ktoré nastali po účinnosti nového zákona, podľa nového zákona. Nepravá retroaktivita je prirodzeným dôsledkom zmien právnych predpisov a v právnom štáte akceptovanou skutočnosťou.

Pokiaľ Najvyšší súd dospel k záveru, že ustanovenie § 372i O. s. p. založilo v právnom štáte neprípustnú pravú retroaktivitu, mal postupovať v súlade s ustanovením § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. Podľa názoru sťažovateľa však v tejto veci vyložil ustanovenie § 372i O. s. p. v rozpore s jeho gramatickým výkladom, základnými procesnými zásadami a princípmi právneho štátu a postupoval v rozpore so zákonom. (...)

Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“

V zmysle citovaného ustanovenia je právo na súdnu ochranu základným ľudským právom. Obsahuje v sebe nielen právo na nezávislý súd, ale aj právo na prístup k súdu a právo na spravodlivý proces, v ktorom súdy rešpektujú všetky procesné zásady a princípy. Právo na súdnu ochranu nie je viazané na určité konkrétne hmotnoprávne predpoklady, a preto prináleží každému subjektu bez ohľadu na skutkový stav konkrétnej veci.

Rešpektovanie práva na súdnu ochranu, ktoré bolo v tejto právnej veci porušené, úzko súvisí i s článkom 1 ods. 1 Ústavy, v zmysle ktorého je Slovenská republika právnym

štátom. Základným predpokladom existencie právneho štátu je striktné rešpektovanie základných právnych princípov právneho poriadku. Pokiaľ právny poriadok účastníkovi konania priznal možnosť podať odvolanie v 30 dňovej lehote, na plynutie ktorej je rozhodujúci deň doručenia, vzťahuje sa táto odvolacia lehota na všetky rozhodnutia, ktoré boli účastníkom konania doručené po účinnosti tejto právnej úpravy.

Podľa ustanovenia § 371i ods. 1 vety 2. O. s. p., ktorým v tejto právnej veci argumentoval dovolací súd „Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona (zákona č. 353/2003 Z. z., ktorým bola pre rozsudky ustanovená 30 dňová odvolacia lehota), zostávajú zachované.“ V danej právnej veci nastali účinky, t. j. začala plynúť odvolacia lehota v súlade s ustanovením § 57 ods. 1 O. s. p. deň po dni doručenia rozhodnutia, preto na jej dĺžku nemožno aplikovať právne predpisy platné do účinnosti zákona č. 353/2003 Z. z. Dovolací súd nesprávne vyložil toto ustanovenie, keď v rozpore so znením ustanovenia § 371i ods. 1 vety 2. O. s. p. dospel k záveru, že právne účinky úkonov, ktoré boli v konaní vykonané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. V tomto prípade je rozhodujúce znenie Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v citovanom ustanovení jednoznačne a nesporne stanovuje, že sa nemenia účinky, ktoré už nastali, nie tak ako si to v rozpore s gramatickým výkladom nad rámec zákona vyložil dovolací súd, t. j. že sa nemenia účinky úkonov, ktoré už boli vykonané.

Podľa článku 6 odseku 1. vety 1. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Protokolu č. 11, ktorý bol vyhlásený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 102/1999 Z. z. (ďalej len „Dohovor“): „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.“

Sťažovateľ je presvedčený, že rozhodnutiami všeobecných súdov, konkrétne Krajského súdu v Žiline ako odvolacieho súdu a Najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, bolo porušené jeho základné ľudské právo, pretože mu v dôsledku porušenia základných procesných zásad a princípov bola odňatá možnosť, aby sa o jeho právnej veci rozhodovalo na súde druhej inštancie, t. j. v odvolacom konaní, a to napriek skutočnosti, že mu zákon takúto možnosť priznáva.

Podľa článku 13 Dohovoru: „Každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.“

V predmetnej právnej veci je potrebné považovať dovolanie za účinný prostriedok právnej ochrany práva na súdnu ochranu. Dovolací súd mal právomoc napraviť porušenie ústavného práva sťažovateľa tak, aby mu bola prinavrátená možnosť konať v súlade s príslušnými procesnými právnymi predpismi pred odvolacím súdom. Svojím rozhodnutím však porušil právo sťažovateľa na účinný prostriedok a založil právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodovať o tejto právnej veci. (...)

Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľ navrhuje, aby senát Ústavného súdu Slovenskej republiky po predbežnom prerokovaní túto ústavnú sťažnosť, ktorá bola podaná v zmysle ustanovenia § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. včas, v súlade s ustanovením § 18 ods. 1 písm. f) zákona č. 38/1993 Z. z. oprávnenou osobou a podľa § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. po vyčerpaní všetkých účinných opravných prostriedkov, prijal na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vydal tento nález

Uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 12. 02. 2004 vydaným v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 8 Co 378/03 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 09. 2004 vydaným v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 2 Cdo 128/2004 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zakotvené v článku 46 Ústavy SR.

Ústavný súd SR zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 12. 02. 2004 vydané v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 8 Co 378/03 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 09. 2004 vydané v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 2 Cdo 128/2004.

Ústavný súd SR prikazuje Krajskému súdu v Žiline, aby obnovil stav pred porušením základného práva a slobody, t. j. aby odvolanie sťažovateľa zo dňa 21. 10. 2003 v právnej veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod č. k. 8 Co 378/03 prijal a prejednal v odvolacom konaní.»

K sťažnosti sa najvyšší súd vyjadril podaním zo 14. marca 2005, v ktorom navrhol sťažnosť zamietnuť a v podstate zopakoval odôvodnenie napadnutého uznesenia z 20. septembra 2004 sp. zn. 2 Cdo 128/2004.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Krajský súd v Žiline uznesením z 12. februára 2004 sp. zn. 8 Co 378/03 odmietol odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu v Žiline zo 4. apríla 2003 č. k. 2 C 69/00-157. Odvolací súd tak rozhodol podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. a) O. s. p. majúc za to, že odvolanie bolo podané oneskorene. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že zákonná pätnásťdňová lehota na odvolanie, ustanovená v § 204 ods. 1 O. s. p. v znení do 31. augusta 2003, uplynula 13. októbra 2003. Žalovaný podal odvolanie na pošte až 21. októbra 2003, teda po márnom uplynutí pätnásťdňovej odvolacej lehoty. Podľa odvolacieho súdu, na dĺžku odvolacej lehoty nemala vplyv skutočnosť, že rozsudok súdu prvého stupňa bol žalovanému, resp. jeho zástupcovi, doručený po nadobudnutí účinnosti zákona č. 353/2003 Z. z., ktorý predĺžil odvolaciu lehotu proti rozsudku súdu prvého stupňa z pätnásť na tridsať dní, pretože vyhláseným rozsudkom, v ktorom sa žalovanému dostalo i poučenia o opravnom prostriedku podľa predpisov účinných do 31. augusta 2003, bol súd viazaný.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom [dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p. v spojení s § 237 písm. f) O. s. p.] a tým, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. v znení zákona č. 353/2003 Z. z.]. Podľa dovolateľa vada konania podľa § 237 písm. f) O. s. p. spočíva v tom, že odvolací súd odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané, hoci v skutočnosti bolo podané v zákonnej lehote.

Dovolateľ tvrdí, že nie je správny záver odvolacieho súdu, že po vyhlásení svojho rozsudku bol súd prvého stupňa viazaný aj poučením o opravnom prostriedku, ktoré dal účastníkom, keďže v čase doručenia rozsudku už platila dlhšia odvolacia lehota. Podľa dovolateľa, pri výklade ktorý použil odvolací súd, by bolo neaplikovateľné ustanovenie § 204 ods. 2 O. s. p. o procesných dôsledkoch nesprávneho poučenia o opravnom prostriedku

alebo nedostatku tohto poučenia. Rozsudok súdu prvého stupňa bol účastníkom doručený po nadobudnutí účinnosti zákona č. 353/2003 Z. z. (1. september 2003), ktorý predĺžil lehotu na odvolanie proti rozsudku z pätnásť na tridsať dní. V písomne vyhotovenom rozsudku súd prvého stupňa nesprávne poučil účastníkov konania o dĺžke odvolacej lehoty. Dotknutý účastník konania mohol preto podľa § 204 ods. 2 O. s. p. podať odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa do troch mesiacov od jeho doručenia.

Dovolateľ v ďalšom poukázal na prechodné a záverečné ustanovenie § 372i ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku k zmenám účinným od 1. septembra 2003, ktoré pomocou zásady *lex posterior derogat priori* (neskorší zákon ruší skorší) vyložil tak, že keďže iné prechodné ustanovenia neustanovujú inak, pre počítanie odvolacej lehoty v danej veci platia ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 353/2003 Z. z. Z uvedeného žalovaný vyvodil, že napriek nesprávnemu poučeniu o opravnom prostriedku, mohol podať odvolanie v lehote tridsať dní od doručenia rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorej lehote opravný prostriedok aj podal.

Žalobca navrhol dovolanie zamietnuť. Vo vyjadrení k nemu uviedol, že podľa jeho názoru odvolací súd rozhodol správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), skúmal v prvom rade, či je dovolanie žalovaného proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vôbec prípustné.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O. s. p.). Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo uznesenie súdu prvého stupňa potvrdené, je dovolanie prípustné vtedy, ak v ňom odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu [§ 239 ods. 2 písm. a) O. s. p.], alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia [§ 239 ods. 2 písm. b) O. s. p.], alebo uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia podľa § 268 ods. 1 písm. g) a h) [§ 239 ods. 1 písm. c) O. s. p.], alebo uznesenie súdu prvého stupňa o uznaní (neuznaní) cudzieho

rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky [§ 239 ods. 2 písm. d) O. s. p. v znení zákona č. 589/2003 Z. z.].

Dovolaním žalovaného napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Jeho dovolanie preto nie je prípustné podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p.

Vzhľadom na námietku dovolateľa a tiež s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá, O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. v každom prípade (či už to účastník namieta alebo nie), dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale komplexne sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a) až g) O. s. p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Existenciu takýchto vád nezistil.

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že konanie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm. f) O. s. p., treba poznamenať (ako to naostatok správne robí i dovolateľ), že pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto závadný postup sa považuje aj to, ak odvolací súd odmietne odvolanie, hoci pre také rozhodnutie neboli zákonné podmienky.

V danej veci sa ale žalovanému postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu neodňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Odvolací súd totiž rozhodol správne, keď odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a) O. s. p.).

Podľa prechodného ustanovenia § 372i ods. 1 O. s. p. v znení zákona č. 353/2003 Z. z., účinného od 1. septembra 2003, ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konanie

začaté pred jeho účinnosťou ak nie je ďalej ustanovené inak. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Druhá veta citovaného prechodného ustanovenia [ktoré, pokiaľ ide o úpravu právnych účinkov úkonov, je obsahovo totožné s predošlými prechodnými ustanoveniami § 355, § 372e, § 372g a § 372 h k Občianskemu súdnemu poriadku (zákon č. 99/1963 Zb.) a k jeho zmenám], sa opiera o všeobecne platnú zásadu, že nie je možné vždy bezvýhradne uplatiť princíp, že nové predpisy sa uplatnia ihneď, a to i na konania začaté pred ich účinnosťou. Bezvýhradné uplatnenie ostatne uvedeného princípu by totiž viedlo k zásahu do už vzniknutých procesných práv účastníkov. Uvedené všeobecné prechodné ustanovenie preto, v záujme ochrany práv účastníkov, ale aj v záujme určitosti procesných vzťahov, určuje, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou zákona č. 353/2003 Z. z. zostávajú zachované.

Procesné úkony súdu alebo účastníkov konania môžu mať len tie účinky, ktoré s nimi spája procesný predpis účinný v čase, keď bol úkon urobený (ak zákon výslovne v prechodných ustanoveniach nestanoví inak), alebo inak povedané, s procesným úkonom uvedených subjektov občianskeho súdneho konania nie je možné spájať účinky, ktoré s nimi spája predpis, ktorý sa stane účinným až po urobení úkonu.

Procesnými úkonmi súdu sú všetky úkony, ktoré súd robí v priebehu konania od jeho začatia až do jeho právoplatného skončenia. Podľa dovolacieho súdu, nie sú pochybnosti o tom, že procesným úkonom súdu (§ 36 a nasl. O. s. p.) je aj vyhlásenie rozsudku, pri ktorom súd uvedie výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti výkonu rozhodnutia (§ 156 ods. 1 O. s. p.). Poučenie o odvolaní obsahuje poučenie o lehote a mieste jeho podania (porovnaj napr. Zborník I, str. 149, 195 a pod.). Právnym účinkom vyhlásenia rozsudku je to, že súd je ním viazaný (§ 156 ods. 3 O. s. p.).

V danej veci Okresný súd v Žiline 4. apríla 2003 vyhlásil rozsudok, odôvodnil ho a dal právne poučenie o opravnom prostriedku (strana 4. zápisnice o pojednávaní súdu prvého stupňa založenej na č. l. 144 - 147 spisu). Vzhľadom na to, že právne účinky vyhlásenia rozsudku zostali podľa prechodného ustanovenia § 372i ods. 1 O. s. p. zachované, súd prvého stupňa v písomne vyhotovenom rozsudku správne poučil účastníkov, že odvolanie proti nemu je možné podať do pätnásť dní od jeho doručenia (§ 204 ods. 1 O. s. p. v znení do 31. augusta 2003). Pätnásťdňová odvolacia lehota uplynula žalovanému

13. októbra 2003. Ak žalovaný, riadiac sa nesprávnym názorom na dĺžku odvolacej lehoty, podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa až 21. októbra 2003, urobil tak po uplynutí zákonnej lehoty určenej ustanovením § 204 ods. 1 O. s. p. v znení do 31. augusta 2003.

Dovolací súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že dovolací súd rozhodol správne, ak odvolanie žalovaného podľa § 218 ods. 1 písm. a) O. s. p. odmietol ako oneskorene podané.

Dovolateľom presadzovaný výklad by bol v podstate uplatnením neprípustnej pravej retroaktivity. Stanovuje totiž nové právne následky pre také skutkové podmienky, ktoré nastali ešte pred účinnosťou novej právnej úpravy. Z povahy procesného práva plynie, že nové predpisy môžu pôsobiť výlučne iba odo dňa ich účinnosti, a to aj pre konania, ktoré boli začaté pred jeho účinnosťou.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného proti nemu zamietol podľa ustanovenia § 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O. s. p.»

II.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo. Jedným z takých dôvodov je aj odňatie možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)]. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie tejto ochrany však neznamená len úspech v mimoriadnom opravnom konaní, ale každé také

rozhodnutie, ktoré odpovedá na obsah dovolania ústavne súladným spôsobom v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. To platí aj pre výklad a používanie procesnoprávných predpisov (čl. 46 ods. 4, čl. 51 ods. 1 ústavy), ktoré upravujú podmienky konania, ku ktorým patria aj procesné podmienky dovolacieho konania ako mimoriadneho opravného postupu najvyššieho súdu. A napokon treba uviesť, že tento záver sa vzťahuje aj na výklad a používanie prechodných ustanovení zákonov vrátane Občianskeho súdneho poriadku.

Základným dôvodom na tvrdenie sťažovateľky, že došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je to, že krajský súd aj dovolací súd nesprávne interpretovali a použili § 204 ods. 1 OSP po novele Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 353/2003 Z. z., účinnej od 1. septembra 2003. Preto došlo k odmietnutiu odvolania aj dovolania proti uzneseniu krajského súdu.

Sťažovateľka napáda túto časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu: „*V danej veci Okresný súd v Žiline 4. apríla 2003 vyhlásil rozsudok, odôvodnil ho a dal právne poučenie o opravnom prostriedku (strana 4. zápisnice o pojednávaní súdu prvého stupňa založenej na č. l. 144 - 147 spisu). Vzhľadom na to, že právne účinky vyhlásenia rozsudku zostali podľa prechodného ustanovenia § 372i ods. 1 O. s. p. zachované, súd prvého stupňa v písomne vyhotovenom rozsudku správne poučil účastníkov, že odvolanie proti nemu je možné podať do pätnásť dní od jeho doručenia (§ 204 ods. 1 O. s. p. v znení do 31. augusta 2003). Pätnásťdňová odvolacia lehota uplynula žalovanému 13. októbra 2003. Ak žalovaný, riadiac sa nesprávnym názorom na dĺžku odvolacej lehoty, podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa až 21. októbra 2003, urobil tak po uplynutí zákonnej lehoty určenej ustanovením § 204 ods. 1 O. s. p. v znení do 31. augusta 2003.*“

Z uvedeného vyplýva, že odvolacia lehota na podanie riadneho opravného prostriedku začala sťažovateľke plynúť za účinnosti § 204 ods. 1 OSP, ktorý do 1. septembra 2003 upravoval 15-dňovú lehotu a po tomto dátume už 30-dňovú lehotu. Lehota na podanie odvolania však končila 13. októbra 2003, t. j. za účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 353/2003 Z. z. Po 1. septembri 2003 mohol každý účastník konania podať odvolania do 30 dní od doručenia rozsudku.

Podľa § 372i OSP (Prechodné ustanovenia účinné od 1. septembra 2003) ustanovenia tohto zákona vrátane toho, ktoré predĺžilo lehotu na podanie odvolania proti rozsudku na 30 dní, sa použijú aj na konanie začaté pred jeho účinnosťou, ak nie je ďalej ustanovené inak. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Najvyšší súd tvrdí, že oporou pre jeho výrok v napadnutom uznesení je druhá veta citovaného ustanovenia, t. j. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. K úkonom v občianskom súdnom konaní patria aj rozhodnutia súdov.

K tomuto názoru najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že pod právnymi účinkami rozhodnutí rozumieme platnosť (viazanosť súdu rozhodnutím po jeho vyhlásení, vyhotovení alebo doručení), právoplatnosť a (predbežnú) vykonateľnosť, ktoré nastávajú vždy, ak nedôjde k odloženiu týchto účinkov v dôsledku úkonov účastníkov konania. K právnym účinkom rozhodnutia preto nemožno radiť aj obsah rozhodnutia, ku ktorému patrí aj poučenie o možnosti použiť opravný prostriedok. Takéto poučenie nemá žiaden účinok, je iba plnením špeciálnej poučovacej povinnosti súdu (§ 5 OSP a iné), ktorej obsah sa môže meniť (a aj mení) v dôsledku zákonnej úpravy. To, že takéto poučenie nemá žiaden účinok, je potvrdené aj stabilnou praxou opravných súdov v občianskom súdnom konaní, podľa ktorej nesprávne poučenie o možnosti podať opravný prostriedok (napríklad ak sa v poučení súdneho rozhodnutia uvádza, že účastník môže podať odvolanie, hoci podľa Občianskeho súdneho poriadku odvolanie nie je prípustné), nezakladá žiadne účinky, najmä nevytvára

procesné právo na podanie odvolania. Rozhoduje totiž len znenie zákona, a nie obsah poučenia.

Na objasnenie tohto interpretačného výsledku, ktorý má význam pre splnenie predpokladov prístupu k súdnej ochrane poskytovanej dovolacím súdom (čl. 46 ods. 4 ústavy), v tomto prípade treba uviesť, že právnymi účinkami úkonov, ktoré v konaní nastali pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a majú zostať zachované, sú účinky spojené s úkonmi súdu a účastníkov konania, ktoré s nimi spájala (prípadne nespájala) predošlá právna úprava.

Takými účinkami nemôžu byť lehoty a ich úprava z hľadiska ich začatia, plynutia a trvania. Všeobecným prechodným (časovým ustanovením) Občianskeho súdneho poriadku o lehotách je totiž § 356 OSP, podľa ktorého: Pre lehoty, ktoré sa v deň, keď tento zákon nadobudol účinnosť, ešte neskončili, platia ustanovenia tohto, t. j. nového zákona. Ak však zákon doteraz ustanovoval dlhšiu lehotu, skončí sa až v tomto neskoršom čase. Lehota na podanie sťažnosti pre porušenie zákona sa neskončí skôr ako šesť mesiacov odo dňa, keď tento zákon nadobudol účinnosť.

Ustanovenie § 372i ods. 1 OSP nemá žiadnu zmienku o lehotách na odvolanie, len v odseku 4 uvádza lehotu v postupe súdu pri vydávaní predbežných opatrení. Okrem toho prvá veta tohto ustanovenia vyjadřila trvale platnú zásadu v procesnom práve o časových hraniciach procesných zákonov, tak ako bola prvýkrát vyjadřená v § 356 OSP.

Vychádzajúc z tohto definovania účinkov súdnych rozhodnutí v spojitosti s § 356 OSP ústavný súd je názoru, že základom pre ústavne súladný výklad § 372i ods. 1 OSP vo vzťahu k posudzovanej otázke je použitie len prvej vety tohto ustanovenia, podľa ktorej: *„ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konanie začaté pred jeho účinnosťou“*, čo znamená na také konania, ktoré právoplatne neskončili do účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 353/2003 Z. z. To je aj prípad sťažovateľky, ktorej konanie k 1. septembru 2003 právoplatne neskončilo.

Sťažovateľka preto mohla podľa názoru ústavného súdu požiadať o súdnu ochranu v odvolacom konaní do 30 dní od doručenia rozsudku Okresného súdu Žilina zo 4. apríla 2003, a nie, ako judikoval najvyšší súd, iba do 15 dní od tohto doručenia. Z tohto záveru vyplýva aj to, že odvolací súd vo veci riadneho opravného prostriedku použitého proti rozsudku Okresného súdu Žilina zo 4. apríla 2003 odmietnutím odvolania odňal sťažovateľke možnosť konať pred opravným súdom, ktorú jej garantoval čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy v spojení s § 204 ods. 1 OSP v znení účinnom od 1. septembra 2003. Takýto postup a rozhodnutie odvolacieho súdu zakladali dôvod na prístup k súdnej ochrane poskytovanej v mimoriadnom opravnom konaní pre zmätočnosť konania pred riadnym opravným súdom.

Vychádzajúc z týchto záverov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého podstata spočívala v neústavnom použití § 372i ods. 1 OSP v spojení s čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy.

III.

Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, rozhodnutie, ktorým bolo porušené základné právo, zruší [§ 56 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] a môže vec vrátiť na ďalšie konanie [§ 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V danom prípade na ochranu základného práva sťažovateľky bolo potrebné nielen rozhodnutie o odmietnutí dovolania zrušiť, ale aj vrátiť vec na ďalšie konanie, v ktorom najvyšší súd bude pokračovať v konaní v štádiu, v ktorom mu bolo dovolanie doručené. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde), a to v časti II predposlednom odseku. Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania úspešnej sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania v hodnote 9 352 Sk za dva úkony právnej služby a dvakrát režijný paušál vychádzajúc z toho, že tieto úkony boli vykonané v roku 2004.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudkyne Ľudmily Gajdošikovej a sudcu Alexandra Bröstla, ktorí nesúhlasia s odôvodnením tohto nálezu.